

www.nfunorge.org
Adresse: Postboks 8954, Youngstorget
0028 Oslo
E-post: post@nfunorge.org
Telefon: 22 39 60 50
Telefaks: 22 39 60 60

Kunnskapsdepartementet
Postboks 8119 Dep
0032 Oslo

Oslo 15.12.2008
954/2.00/IS
Deres ref: 200806371

**Høringsuttalelse vedrørende forslag til endring i opplæringsloven og
privatskoleloven fra Norsk Forbund for Utviklingshemmede (NFU)**

Viser til høringsnotat om forslag til endringer i opplæringsloven og privatskoleloven av 04.11.2008.

Norsk Forbund for Utviklingshemmede ønsker å understreke at flere av de endringene som departementet har lagt opp til i opplæringsloven og privatskoleloven vil kunne få stor betydning for våre medlemmer. NFU vil derfor oppfordre departementet til å involvere NFU mer aktivt i den videre lovgivningsprosessen.

Innledningsvis ønsker NFU å stille spørsmålstegn vedrørende samkjøringen av departementets arbeid på utdanningsområdet. Departementet har i dette høringsnotatet lagt opp til endringer i opplæringsloven som helt klart faller inn under mandatet til "Utvalget for bedre læring for barn, unge og voksne med særskilte behov", også kalt "Midtlyng-utvalget". Endringene som departementet legger opp til under punktene 2,3 og 8 er endringer som etter NFUs syn ligger under Midtlyng-utvalgets mandat. Det fremstår dermed som svært uryddig at departementet velger å legge opp til endringer i opplæringsloven uten at det er tatt hensyn til det arbeidet utvalget har lagt til grunn.

Kommentarer til punkt 2 – plikt til forsterket opplæring i norsk/samisk og matematikk på 1.-4. årstrinn.

NFU stiller spørsmålsteget ved hvem departementet mener skal omfattes av den nye § 2-2a i opplæringsloven. Departementet sier i høringsnotatet at "den forsterkede opplæringen skal være særlig rettet mot elever med svake ferdigheter i lesing og regning,". I opplæringsloven § 5-1 første ledd understrekes det at "Elevar som ikkje har eller som ikkje kan få tilfredsstillende utbytte av det ordinære opplæringstilbodet, har rett til spesialundervisning". NFU mener at forslaget slik det fremgår i høringsnotatet legger opp til at skolene kan gi de elevene som ikke får tilfredsstillende utbytte av opplæringen forsterket opplæring istedenfor å legge til rette for at det tilbys spesialundervisning. Spesialundervisning er et tilbud som skal sikre at elevene får et forsvarlig utbytte av undervisningen på bakgrunn av sakkyndige vurderinger foretatt av faglig kompetente sakkyndige. Det er dermed svært betenkelig at departementet legger opp til at denne sakkyndige vurderingen skal legges bort ved vurderingen av hvem det er som har behov for forsterket opplæring. At dette er intensjonen til departementet kommer klart frem under henvisning til at "det kan imidlertid være en naturlig konsekvens av gjennomført forsterket opplæring, at færre elever vil ha behov for spesialundervisning fordi den forsterkede opplæringen vil gi flere tilfredsstillende utbytte av den ordinære opplæringen".

Slik NFU ser det vil det kunne være et mer hensiktsmessig tiltak å øke rammebevilgningene til spesialundervisning og den pedagogisk-psykologiske tjenesten for å sørge for at de som har behov for spesialundervisning og forsterket opplæring gjennomgår en faglig forsvarlig vurdering av de særlige hjelpebehov som den enkelte elev har.

NFU er enig med departementet i at det er viktig at det settes inn ekstra tiltak for å styrke elevenes grunnleggende kompetanse i grunnopplæringen. NFU er derimot ikke enig i at dette skal gå på bekostning av den enkelte elevs rettsikkerhet. Utgangspunktet for spesialundervisning er at denne skal gis i tilknytning til den ordinære undervisningen. Det er dermed ingen faglige argumenter som skulle tilsi at det vil være mer hensiktsmessig å gi eleven forsterket opplæring uten at det ligger til grunn et enkeltvedtak som sier noe om hvordan denne forsterkede opplæringen skal gis. Det stilles også spørsmål vedrørende den praktiske gjennomføringen av bestemmelsen. En elev som har behov for forsterket opplæring i flere fag vil kunne bli "avspist" med forsterket opplæring i norsk og matematikk, men få

spesialundervisning i øvrige fag. Denne vurderingen vil den enkelt skoleeier står fritt til å vurdere, og sett ut i fra et økonomisk ståsted vil det helt sikkert være fristende. Her må departementet foreta en mer tilfredsstillende behandling av spørsmålet dersom ønsket er å sikre den enkelte elev.

Avslutningsvis vil det understrekes at denne endringen i opplæringsloven vil kunne få store konsekvenser for de elevene som har behov for det departementet omtaler som "forsterket opplæring". Det virker utilfredsstillende at departementet har lagt frem endringsforslag uten at det er foretatt et mer omfattende forarbeid. Det er så vidt NFU kan se ikke innhentet faglige vurderinger fra eksterne fagmiljø, noe som gjør at dette forslaget fremstår som lite faglig forankret. Her vil det etter NFUs vurdering kunne være naturlig å avvente Midtlyng-utvalgets rapport vedrørende vurderingene rundt spesialundervisning, og om vi har et system som sikrer tidlig innsats overfor den enkelte elev med særskilte behov.

Kommentarer til punkt 3 – bestemmelsene om organisering av elevene i grupper.

NFU støtter departementets vurderinger når det gjelder å gjeninnføre klassebegrepet. Det er viktig at elevens sosiale tilhør blir ivaretatt.

NFU vil utfordre departementet til å komme med en begrepsforklaring når det gjelder hva som skal legges i begrepet "sosial tilhørighet". Departementet oppfordres til å legge til grunn det som sies i St. meld. Nr. 31 (2007-2008) hvor det fremgår at "en velfungerende og bredt sammensatt elevgruppe kan bidra til å trekke alle elever opp på et høyere faglig nivå, og studier peker på at læring i et felleskap gir positive effekter for elevenes læring. Deltakelse i et sosialt felleskap er også en nødvendig forutsetning for at elevene skal få trening i å samarbeide med ulike mennesker, hevde sine meninger på positive måter og løse konflikter."

Videre understrekes det at behovet for sosial tilhørighet må legges til grunn som et klart utgangspunkt hvor en organiserer undervisningen i grupper ved spesialundervisning. Henvisninger til at eksempelvis utviklingshemmede får ivaretatt sin sosiale tilhørighet ved at disse mottar undervisning i grupper med andre med samme diagnose er ikke tilfredsstillende, og vil ikke være i samsvar med overordnede målsetninger. Dette er ikke inkludering og gir på ingen måte

tilfredsstillende sosial tilhørighet. Videre henvises det til de momenter som er lagt til grunn under punkt nr. 8 når det gjelder definisjonen av "sosial tilhørighet".

Kommentarer til punkt 6 – plikt til foreldresamarbeid i grunnskoleopplæringen

NFU stiller seg bak departementets vurderinger. En lovfastsettelse av foreldresamarbeid anser NFU som et positivt tiltak for å styrke foreldrenes rolle som rådgivere overfor de øvrige aktørene i skolen.

Kommentarer til punkt 8 – bestemmelsene som gjelder private skoler for funksjonshemmede.

NFU er opptatt av at elever med utviklingshemninger får tilbud om undervisning i de ordinære skolene. NFU stiller seg derfor bak Departementets vurderinger som sier at *"Departementet vil peke på at norsk skole – som det klare utgangspunkt - skal være for alle. Etablering av egne skoler for elever med forskjellige diagnoser harmonerer ikke med målsettingen om god integrering. De eksisterende 10 skolene for funksjonshemmede bærer etter departementets oppfatning til dels preg av å være spesialskoler. Departementet ønsker en sterk satsing på den offentlige skolen og at inkluderende opplæring skal være hovedregelen."*

NFU mener det er positivt at departementet går ut og gir klare signaler om at det skal fokuseres på en inkluderende skole, og at en dermed ønsker å gå bort fra at det skal opprettes skoler som gir preg av å være spesialskoler.

NFU mener likevel at departementet her har en lang vei og gå, og at denne lovendringen som det legges opp til nå ikke på langt nær eliminerer problemet med såkalte spesialskoler. Det er i dag en økning i antallet "kommunale spesialskoler". Dette er skoler som opprettes av kommunene for å tilby segregerte opplæringstilbud for elever med nedsatt funksjonsevne og lærevansker. Dette er en utvikling vi mener at departementet gjør alt for lite i forhold til, og vi er skeptiske til om Departementet har en "skjult" agenda i forhold til deres vurderinger om at *"etablering av egne skoler for elever med forskjellige diagnoser harmonerer ikke med målsettingen om god integrering."* Dersom dette er det opprinnelige målet fra departementets side må vi kunne forvente et klarere fokus på de kommunale skoletilbudene. Avslutningsvis henstiller NFU departementet om å bruke begrepet "inkludering" når det gjelder henvisninger til å oppnå en skole for alle. "Integrering" slik begrepet brukes i dag er

mer statisk enn "inkludering" og er etter NFUs syn med på å opprettholde det skillet som en forsøker å bryte ned. Begrepet "inkludering" flytter fokuset over på omgivelsene og ikke den enkelte elev.

Med vennlig hilsen

Helene Holand
Forbundsleder

Vibeke Seim-Haugen
Generalsekretær